

STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

I. Charakteristika školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je z hlediska pedagogicko-psychologického a socio-pedagogického chápána jako selhávání žáka v podmínkách školního edukačního programu, což se projevuje nejen špatným prospěchem, ale také vytvářením negativních psychických postojů a emočních stavů ve vztahu k vlastnímu učení, ke vzdělávání, k učitelům a obecně ke škole. Bývá důsledkem nevyváženosti ve vývoji osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci, volných vlastnostech a v neposlední řadě také v rodinném prostředí. Neprospěch je téměř vždy způsoben souborem mnoha příčin, které je třeba včas rozkrýt a přijmout účinná opatření směřujících k nápravě. Podpora školního úspěchu vychází zejména z atmosféry školy, ve které je podporováno učení každého žáka, tedy dobrými mezilidskými vztahy jak mezi žáky, tak mezi žáky a pedagogy. Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z vyhlášky č. 27/2016 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v platném znění a jejím cílem je vyhledávání potencionálně neúspěšných žáků a vytváření podmínek ke zlepšení jejich školní úspěšnosti.

II. Příčiny školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je vymezena řadou faktorů, především osobností a zdravotním stavem nezletilého, dále rodinným a mimoškolním prostředím a výchovně vzdělávacím procesem ve škole. Velice často se jedná o kombinaci několika příčin.

Časté faktory způsobující školní neúspěšnost:

- osobnost dítěte - snížená inteligence, poruchy učení, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy chování, PAS,
- zdravotní problémy žáka - dlouhodobá absence
- vysoká absence
- změna ŠVP v důsledku přestěhování, přechodu na jinou školu
- nepodnětné rodinné prostředí, střídavá péče, rodinné prostředí s nezájmem o školu a školní dění, nezájem rodičů o spolupráci se školou
- dítě ohrožené sociálně nežádoucími jevy (zhoršená rodinná situace, šikana, domácí násilí, rozvod rodičů, ...)
- dítě s rizikovým chováním (závislosti, agrese, ...)
- dítě – cizinec

III. Žák je ohrožen školní neúspěšností, když

- na konci čtvrtletí či pololetí z některých předmětů neprospěl, nebo je z některých předmětů nehodnocen
- dlouhodobě neplní zadané úkoly
- svým chováním soustavně porušuje školní řád a jsou vůči němu uplatňována výchovná opatření
- jeho příprava není systematická

IV. Přecházení školní neúspěšnosti

- klást na dítě přiměřené nároky
- dbát na jeho pravidelnou docházku do školy
- důsledně kontrolovat splnění zadaných úkolů

- zdůrazňovat jeho pozitivní stránky, oceňovat jeho jedinečnost
- dát mu příležitost zažít úspěch
- umožňovat žákům vyslovovat vlastní názory
- podporovat aktivitu žáků,
- motivovat žáky
- rozebírat s ním jeho úspěchy i neúspěchy
- vyhýbat se negativnímu srovnávání
- věnovat pozornost rodinnému zázemí žáka

V. Pravidla pro řešení školní neúspěšnosti

Včasně podchycení žákových potíží jednotlivými vyučujícími, ti zejména vyhodnotí, zda jde o ojedinělý nezdar, nebo trvalejší problém, v takovém případě o neúspěšnosti informují rodiče žáka a třídního učitele.

Třídní učitel ověří, zda jde o problém spojený jen s jedním vyučovacím předmětem, nebo zda se týká více vyučovacích předmětů, případně i ve spojení s výchovnými problémy. Podle závažnosti problému třídní učitel kontaktuje rodiče, nabídne osobní jednání s jednotlivými vyučujícími, případně s výchovným poradcem a metodikem prevence rizikového chování.

Kromě individuálních pohovorů je možné svolat jednání výchovné komise. O jednáních se vedou písemné záznamy, které vždy obsahují doporučení školy vůči rodičům a postoj rodičů k nim (individuální doučování, vyšetření v PPP apod.).

Je uplatňován třístupňový model péče

- 1. Individuální pomoc vyučujícího v rámci běžné výuky.**
- 2. Jednání s rodiči, zapojení školního poradenského pracoviště.**
- 3. Zapojení školského poradenského zařízení (PPP/SPC, SVP Alfa).**

Základem účinného řešení školní neúspěšnosti je správné rozpoznání příčin, viz výše uvedené faktory.

VI. Podle příčin školní neúspěšnosti mohou být uplatněna různá opatření.

- důraz na pozitivní hodnocení
- podpůrné pomůcky (přehledy)
- využití pomoci spolužáků
- individuální konzultace s vyučujícími
- doučování
- konzultace se školním psychologem
- slovní hodnocení
- kompenzace nedostatků pomocí speciálně pedagogických postupů (PLPP, spolupráce s PPP, SPC, IVP)
- pomoc při začleňování žáka do třídního kolektivu
- náprava narušeného klimatu třídy
- u žáků, jejichž neúspěšnost souvisí spíše se sociálním znevýhodněním, konzultovat situaci s OSPOD.

Škola průběžně vyhodnocuje úspěšnost těchto opatření, dlouhodobě sleduje žáky s riziky neúspěšnosti, poskytuje jim pomoc k jejímu překonání, zohledňuje vnější prostředí ovlivňující výsledky žáků, přijímá případná opatření k zamezení rizikového chování.

Konkrétní kroky a aktivity školy v prevenci školní neúspěšnosti:

- spolupráce s mateřskou školou (návštěva budoucího třídního učitele v mateřské škole, návštěva předškoláků ve škole)
- program EdaStim – program pro předškoláky (edukace a stimulace jako podpora školní připravenosti)
- depistáž v 1. a 2. třídě
- doučování na 1. i 2. stupni
- pedagogické intervence
- poskytování podpůrných opatření
- možnost konzultací u školního psychologa